

Iz razgovora sa Rudolfom Štajnerom

Ludvig grof Polcer-Hodic

|

1. 1. 1923.

Podne, prvi dan u Novoj godini posle požara, (Polcer pita) u vili Hansi:

„Kako je to moglo da se desi?“

„Diferencijacija duša je prevelika. One naravno hoće sve da vide i čuju i da budu prisutne u svemu, ali ne žele da se probude. Tako moraju da postanu budne kroz katastrofe i lične bolove. Ovde ne vlada karma, već jedino nedostatak budnosti članova i ta z a v i s t l j u d i koja deluje upravo do u fizičko. Nama je bila data mogućnost da imamo prostor Reči; ali prostor Reči može da postoji samo ako on ima svoju analogiju, svoj živi odraz u srcu, u savesnosti Reči, što znači, ako čovek ne samo sluša, nego i hoće i može da nosi odgovornost, kao čovek koji se opravdava pred svetskom Reči. To je bio smisao građevine. Reč i odgovor, Logos i čovek.

U Efesu smo imali pred sobom tajnu inkarnacije Reči. Morao je da bude uništen (tadašnji hram), pošto bi inače moći protivljenja doble mogućnost da tamo podignu značajan centar svog delovanja, jer je z a v i s t b o g o v a bila delotvorna unutra do u atmosfersko. Ovde pak imamo neko preokretanje. Bogovi su gledali sa puno iščekivanja nadole na prostor Reči, ali tu nije bilo ljudi koji su sposobni da zaštite građevinu. Bila je data mogućnost, ali izostao je odgovor ljudi; jedino zavist nije éutala.

Vidite, Hadrijan se takođe bavio mišljem o građevini (kući) Reči, ali ona je mogla da bude samo neka karikatura Reči, pošto je on htio da spase stare misterije. Iskreno je tražio obnavljanje misterija i došao je takođe blizu Hrista. Zato se naravno i preselio u Egipat, daleko preko Edfua, uzvodno od Nila. Egipat je svakako izdejstvovao da se u njegovoj duši pojave sećanja, ali ona su ga zaslepila snagom slikovitog sveta duše osećaja. Dobro se žrtvovao Antinous, ali s one strane nije više mogao da mu da nijedan odgovor. Vi bi trebalo jednom da se pozabavite sa Hadrijanom i pri tom da mislite na Egipat. Postoji dabome značajni terasasti hram Hačepsut, gde se u unutrašnjosti nalazi svetilište pećine sa prikazom Izis i dečaka Horusa, koji deluje kao praslika Device sa detetom Isusom. Takođe je Hadrijan došao do ove pećine i to doduše neposredno iz 'Ona'. Ovde se ponovilo to, što je on već jednom doživeo pre više od 1000 godina, kada je u vremenu Tutmozise, u cvatu Rafael-Merkur-Hermes kulture vladao prvi ženski faraon i izgradio onaj čudesni hram. On se u to vreme kao sveštenik Amon-Rea u pravnji Hačepsut preselio u 'On', kada je ova dovela sebi graditelje iz starih proročišta sunčevih posvećenika. 'On' je utemeljenje Manua i prvo sunčevu proročište južne struje. Odavde su došli grčki heroji. Preko 'Ona' zatim kasnije ide natrag putovanje Svetog Grala ka Evropi. Takođe je Ehen-Aton bio u 'Onu' posvećen do izvesnog stepena. Najviše stepene on naravno nije mogao da postigne, pošto je bio epileptičar i time je neposredno znao, šta se postizalo posvećenjem. Ovde mi imamo vrhunac istorije. Od posvećenih sunčevog

proročišta preuzeta je Merkur-Hermesova misterija. Time sve ovo ima neverovatno kosmopolitsko kretanje, od 'Ona' do izvora Nila, od Tigra i Eufrata preko do Aleksandrije. I ovo vreme je takođe to, kada Mojsije polazi u svet i sa sobom uzima tajnu Ozirisa, tajnu svetske Reči i ubuduće Izis ostaje nema. Podiže se čulno i šta je bilo kosmički kult, postaje pompezan, ceremonijalni kult, koji je svoju senku našao u otuđivoj crkvenoj moći naših dana.“

II

11. 11. 1924.

Danas sam doputovao u Dornah. Pošto je on saznao da sam stigao u D., rekao je da me pozovu. Njegov atelje je bio pretvoren u bolesničku sobu. On je tada prvi put sedeo u nekoj fotelji. Razgovarali smo o mom ocu. Zatim o stvari Mihajlove škole i ezoteričnog kruga. Na moje pitanje, kako bi trebalo u Beču i Pragu da održim čas za prvu klasu (razred), odgovorio je on s mnogo ljubavi i naglasivši: „Uradite to kako hoćete.“

Time ja preuzimam jedan veoma odgovoran zadatak. Kontinuitet ME (= Mistica Eterna: jedno kulturno uređenje Rudolfa Štajnera pre Prvog svetskog rata koje se nadovezuje na izvesne slobodno-zidarske rituale) je zajemčen i preoblikovan u skladu sa vremenom. Posle dužeg čutanja upitao sam R. Štajnera, da li je zamislio da u duhu stare ezoterije zasnuje i neku majstorsku klasu. On mi je dao otprilike sledeći odgovor:

„Ta klasa (I) za članove Opštег Antropozofskog društva treba posle uređenja (majstorske klase) da bude data u ruke gospodi Iti Wegman. Neku klasu II za rukovodioce sekција i članove sekcija kao i za predavače, za rukovodioce u pojedinačnim zemljama, inicijativno delatne članove, koja će dakle još biti uređena, dopustio bih da vodi gospođa doktor (Štajner). Zatim konačno kao završni razred neka klasa III, koju ћu ja lično uređiti i voditi kao jednu vrstu majstorske klase.“

Potom je govorio o pojedinostima i o broju članova u te tri klase. Klasa I: neograničeno. Tekstovi će slično kao nedeljne izreke voditi kroz godinu i preko ritmova godišnjih doba neposredno govoriti više ka duhovnoj individualnosti, tako da iz V e ž b a j p r o m i š l j a n j e d u h a može da sledi neki život duha i sadoživljavanje čovekove sudsbinske struje u odgovornoj svesnosti.

Klasa II: 36. Ovde će moći da bude prihvaćen taj, ko raspolaže odgovarajućim iskustvima kao član klase I na duhovnom polju. Ovde će od odlučujućeg značaja biti moralni kvaliteti.

Klasa III: 12. Ovo bi tada bila ezoterična uprava. Ova klasa III, takozvana majstorska klasa, imaće čisto kulturni karakter, gde bi najstarija tri člana istovremeno obavljala svečanu službu. Ako ћemo se u klasi II obraćati odgovarajućim arhanđeoskim bićima, onda ћemo se u klasi III obraćati neposredno duhu Zemlje, Hristovom suštству.

Ponovo je začutao gospodin Doktor duže vremena u dubokom razmišljanju. Zatim je iznenada njegovo lice bilo kao zasenjeno tamnim oblakom, i R. Štajner je uzdahnuo teško dišući. Razgovarali smo o božićnom zasedanju i o konstituisanju visoke škole. Dalje je on govorio o zadatku Alberta Štefana, gospodice Dr Vrede i Dr Vaksmuta, čiji zadaci se nalaze puko u oblasti upravljanja. „Oni imaju unutar sekcija svoje mesto koje

je primereno njihovoj sadbini.“ Zatim smo razgovarali o njegovoj sestri i njegovom bratu. Na rastanku me je ponovo poljubio u čelo.

III

3. 3. 1925.

Poslednja poseta grofa Polcer-Hodica. Bolesnička soba:

Pošto je bilo govora o određenim teškoćama u Društvu, tako između ostalog o ranoj smrti Sofije Štinde, čije bi upražnjeno mesto u udruženju Jovanove građevine ja trebalo da preuzmem, da bi time mogao da se sačuva izvesni kontinuitet prema rubnim Slavenima – u povezanosti sa delovanjem Jov. Sobijeskog –, razgovor je došao preko Nerona-prestolonaslednika Rudolfa, Agripine i Seneke na prestolonaslednika Rudolfa i caricu Elizabetu. Takođe je opet bilo govora o Hadrijanu i njegovoj središnjoj ulozi (vremenski središnjem mestu?) između ludila Cezara. Kada sam gospodina Doktora upitao, zašto me uvek iznova upućuje na ove povezanosti, on je odgovorio: „Zato što se to vas neposredno tiče. Ali vi naravno ništa niste hteli da znate. Nosite to pak stalno u svesti: Jezuiti su ljudima uzeli religioznost, pobožnost, oni su sasvim identični sa rimskom državom sile. Ta borba, što znači njihova vladavina sredstvima sile je greh protiv Duha, jedini greh, o kojem Pismo kaže, da neće biti oprošten. Pa ipak Duh ne može sasvim da bude iskorenjen, ali samo manji broj (ljudi) će ga preneti u budućnost. Ova struja se mogla osjetiti jako takođe unutar Društva i ja se nadam da sam je paralizovao kroz božićno zasedanje, jer nisam bez razloga pokušao da sačuvam izvesni paritet ženskog i muškog duha unutar uprave, pošto su ipak bile vidljive tendencije kao iz starih povezanosti kada se htelo isključenje ženskog duha. To sam naglasio već u počecima, kada sam govorio o Legendi o hramu. Ali to nije bilo dobro shvaćeno, i eto ipak jedne značajne donje struje unutar Društva. Borba protiv Duha nalazila se uvek i nalazi se dalje u pozadini sveg spoljašnjeg dešavanja. Za to se baš mora imati veoma fin dar naslućivanja (tankoćutnost), ili još bolje, fino razvijen nos. I sasvim sigurno može upravo nos da bude poseban znak za duhovnog istraživača. I upravo kod slikara i pesnika, ako su oni stvarno slikari i pesnici, nalazimo noseve za primer, na kojima smo sposobni da pročitamo ne samo karakter, zrelost i veličinu, nego još mnogo više život ove individualnosti u prošlim vremenima. To je eto jednom tako, pa ipak zato ne mora svaki pesnik odmah da bude ponovo rođeni Đoto. Fra Bartolomeo od Svetog Marka takođe je bio jedan značajan pesnik-slikar, koji je nastavio školu Đota i jeste ona individualnost, koja je tada u Aleksandriji prvi put stupila u zapadnjačku oblast i bila onaj biskup, koji je dozvolio da Hipatija bude ubijena. On je došao iz meksičkih misterijskih povezanosti i igrao je veliku ulogu u dešavanju, koje je kao verna slika Misterije na Golgoti. Takođe je ova struja morala da bude preuzeta od nas i ona je kao zemaljska osnova duhovnog trougla u pentagramu.“

Zatim smo govorili o težnjama rimskih i zapadnih loža i sa velikom ozbiljnošću je gospodin Doktor naglasio, da postoji tri zadatka koja bi trebalo rešiti, čiji je rezultat za budućnost od sasvim naročite važnosti, 1. Pitanje ova Jovana. 2. Ko je bio Dmitrij? 3. Odakle je došao Kaspar Hauzer? Kod svih problema bilo bi od posebne važnosti, da

pravac gledanja ne bude usmeren na smrt, nego na rođenje. Odakle su došle ove ličnosti i sa kakvim zadacima? Ona individualnost, koja je trebalo da se sakrije iza koprene Kaspara Hauzera, jeste biće koje inspirišuće deluje od početka u rozenkrojcerskim povezanostima i potom se inkarniralo 29. septembra 1812. kao sin badenskog nadvojvode Karla Ludviga i njegove supruge Stefani od Beauharnaisa. Ova individualnost ima da ispunji važnu misiju ezoteričnog hrišćanstva.

„Za Ruse se iza slike Dmitrija (Demetrijus) pojavljuje velika imaginacija Isusa, kao slika istočne hrišćanske crkve zastale u imaginaciji. Ovu imaginaciju, ovu sliku pokušava zapadni okultizam da stvari kroz jednu pogrešnu iz sveta: Hrist treba da izgleda kao Gospod Zemlje, ali kao vladar, kao tiranin. Istočni okultizam hoće imaginaciju Isusa da ugasi i učini je zaboravljenom. To je Šiler htio da opiše sa svojim D e m e t r i j u s o m, to unošenje i nošenje pogrešne slike kroz Poljsku, što znači katoličku crkvu. I zato je Geteovo očajanje bilo toliko veliko, kada je izgubio Šilera, i što D e m e t r i j u s nije mogao da bude dovršen. U ovoj borbi između zapadnih i istočnih loža takođe se nalazila H. P. Blavacki. U ovoj borbi se sada nalazimo svi mi.“

Sasvim je nebitno ko je bio Dmitrij, ko je bio Kaspar Hauzer, jer tako postavljeno pitanje treba da odvrati od stvarnog dešavanja. Nije važno ko je bio Dmitrij, ko je bio Kaspar Hauzer, nego: Šta se htelo kroz njih? Nas treba da zanima to što se htelo kroz njih, jer ćemo u takvom pravcu gledanja stalno nalaziti ključ za razumevanje nekih teškoća.

Obratite pažnju na to, što vam prilazi kao pitanje i kako biva formulisano neko pitanje. U tome se objavljuje više o biću neke ličnosti nego u svim ostalim spoljašnjim gestovima i delima i rečima. Radi se dakle o postavljanju pitanja. U tome se takođe nalazi odlučujuće značenje pitanja gospođe Dr Vegman, kada me je pitala o novoj ezoteriji. Ona nije htela samo nadovezivanje na staro, već mi je postavila odlučujuće parsifalsko pitanje o novoj ezoteriji. Samo kroz ovo na taj način postavljeno pitanje bilo je omogućeno to, da se uredi Mihajlova škola na Zemlji. U ovoj školi nalazi se klica budućeg kao mogućnost. Ako bi ovo ipak bilo shvaćeno od članova: kao mogućnost. – Kada budete držali časove za prvu klasu, gde god to bilo, mislite u svakom trenutku, da vi na tom času naravno ne čitate nekakvo poučno predavanje, već da se nalazite u jednom delovanju, da sprovodite jedno delo, koje može da nas dovede u vezu sa misterijskom strujom svih vremena.“

IV

Oni krugovi, koji sve skrivaju i takođe danas još pokušavaju da skriju, šta je zaista povezano sa sudbinom Kasapara Hauzera, jesu oni članovi zapadnih loža i jezuiti, koji dabome u vrhovima svojih organizacija rade zajedno više od 150 godina, ali od januara 1802. to je moguće dokazati. Ovi dakle ne žele, da bude otkriveno to što su oni

inscenirali kao eksperiment, kao važan pokušaj, da bi onu individualnost, upravo kroz njihov eksperiment, odvojili od njenog zadatka; da bi je zadržali u nekom međucarstvu. Jastvo ovog bića ne treba da prožima njeno telo, već treba da ostane napolju u nekom međucarstvu, ne čista duhovnost i ne čist zemaljski čovek; odvraćeno od svojih zadataka i kao ostalo u duhovnom progonstvu. To znači formirati jedno telo, ali ne moći delatno, kao Jastvo, zahvatiti u njega. Oni su morali da dožive, kako je kroz njihov eksperiment baš bilo dostignuto to, što su hteli da spreče: Budnost individualnosti. Naravno da je ona znala o karmi i reinkarnaciji. To, po njihovom planu, upravo nije trebalo da se desi.

Južna Nemačka bi trebalo da postane novi Gralski dvorac novih duhovnih ratnika i kolevka budućih događaja. Taj duhovni prostor je bio dobro pripremljen kroz sve one ličnosti, koje mi pozajemo kao Getea, Šilera, Helderlina, Herdera itd. Kaspar Hauzer je trebalo da oko sebe okupi sve što je tu živelo u ovom tako pripremljenom duhovnom prostoru. To pak nisu hteli oni krugovi (zapadne lože i S. J.). Oni nisu mogli da dopuste probuđenje središta, pošto nisu hteli da se odreknu svoje moći i težnje ka moći. Geteova duhovna priroda ih je prestravila, Napoleon ih je prinudio jedne drugima i u savez tih koji teže vladavini sveta u političkoj i privrednoj oblasti. Napoleon je već osujetio njihove težnje: Napoleon je u osnovi taj, koji obe struje tera u jedan savez. Počev od atle jasno su razgraničene oblasti zadataka, ali su u svome cilju utoliko delatnije usmerene na jednoznačnu vladavinu svetom. Političke i duhovne prilike su isključivo date u ruke S. J.; privredne u te anglo-američkim loža, loža Zapada. Ovi planovi pak vodiće sve više i više do tragičnih konflikata i katastrofa, jer svi ovi planovi ne uzimaju u obzir čoveka i ljudski razvoj. To, za šta je trebalo da se pobrine Kaspar Hauzer, ljudi su uništili. Na ovim 'planiranim' ruševinama mogao je da dospe na vlast princip crno-belo. Ali princip crno-belo je jedan konstrukcijski, isključivi princip. Ovde se takođe nalazi Bizmarkova tragika, koji je svakako mogao da da model jedne savezne države, to konstruktivno istinske federacije središta, ali ne i noseću ideju, to, što bi kao nužno i opravdano dozvolilo pojavljivanje obrazovanja takve države. To je bilo to, što je Bizmark tražio takođe u Frankfurtu, taj geteovski duh, to, što je kroz Kaspara Hauzera moglo da živi u prostoru južne Nemačke, ali nije živelo. Bilo je to zaista u Frankfurtu, kada se Bizmark susreo sa principom crno-belo i svim tim, što ga je zatim povezalo sa kraljem Pruske. Od atle počinje era pravnika; ali politika nije pravnički problem.

Preveo Siniša Nikolić

Zrenjanin, 27. februar 2009.